

## **ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ**

Сучасний етап розвитку науки й техніки актуалізує проблему дослідження природи творчості та формування творчих здібностей особистості, оскільки саме вони забезпечують здатність громадян ефективно розв'язувати складні освітні й професійні завдання. У контексті гуманістичної освітньої парадигми творчий розвиток розглядається як пріоритетне завдання педагогічної діяльності, що потребує системного й цілеспрямованого розв'язання. Особливого значення набуває ранній початок цього процесу, адже дошкільний період виступає важливим етапом становлення креативності, уяви та здатності до самовираження. Саме в цей час закладаються основи інтелектуальної активності та внутрішньої мотивації, які визначають подальший розвиток особистості та її готовність до участі в соціокультурному житті. Отже, формування творчих здібностей у дошкільному віці є необхідною умовою реалізації гуманістичних принципів освіти та забезпечення цілісного розвитку дитини.

Проблема розвитку творчих здібностей особистості дошкільника стала предметом досліджень О. Вознюк та А. Машталіра [1], О. Гевко [2], М. Каратаєвої [4], Н. Ковалевської [5], О. Кульчицької [6] та ін. Дослідники розкривають природу творчості, вказують на специфіку розвитку творчих здібностей в дошкільному віці, наголошують на ролі дорослих, зокрема, батьків у творчому становленні дошкільнят.

Сім'я і заклад дошкільної освіти – два важливі інститути соціалізації та виховання особистості. Для забезпечення різнобічного виховання дитини важливо, щоб ці дві інституції співпрацювали й активно взаємодіяли. Їхня взаємодія є особливим типом спільної діяльності, спрямованим на вироблення і реалізацію єдиних підходів до виховання і освіти дошкільнят. Результатом такої взаємодії можуть стати особливі взаємини між педагогами і батьками, що характеризуються загальною зацікавленістю, готовністю до контактів, довірливістю, взаємоповагою.

При цьому важливо, щоб вихователі були готові до взаємодії з батьками, натомість батьки також мають бути готовими до спільного

з педагогом виховання дітей. Необхідно також регулярно здійснювати педагогічну діагностику особливостей сімейного виховання та визначати значущі для педагогів й батьків завдання і зміст взаємодії.

Однак у суспільстві побутує стереотип, що заклад дошкільної освіти має забезпечувати повноцінний розвиток дитини, розвантаживши батьків, які займаються професійною діяльністю. Ця ідея, безперечно, є хибною. Саме тому важливо довести до батьків той ступінь відповідальності, який лежить на них у процесі навчання і виховання дитини.

У педагогічній літературі існують різні класифікації напрямів взаємодії ЗДО з родинами вихованців. Зокрема, розглядається взаємодія сім'ї і вихователя за окремими напрямками виховання і навчання дитини. Виділяють взаємодію педагога і батьків з розвитку мовлення дітей, прилучення дошкільників до читацької культури, з морального виховання, із соціалізації особистості дитини, з фізкультурно-оздоровчої роботи, з підготовки старших дошкільників до навчання у школі тощо. Ще одним важливим напрямом є взаємодія педагога і батьків в процесі розвитку творчих здібностей дітей. Останній напрям взаємодії не завжди реалізують вихователі, однак він видається важливим і необхідним, що пов'язано із суттєвою роллю творчих здібностей у загальному розвитку дітей дошкільного віку.

Ступінь реалізації творчих задатків дитини значно залежить від впливу батьків та інших дорослих. Риси характеру, що сприяють творчій продуктивності, можуть бути виявлені достатньо рано. Саме тому результати розвитку творчих здібностей дитини будуть найкращими, коли сім'я і заклад дошкільної освіти працюватимуть в тандемі.

Варто відзначити, що заклад дошкільної освіти має не лише виховувати дитину, але й консультувати батьків з питань виховання та розвитку дошкільнят. З огляду на це, заклад дошкільної освіти має визначити умови роботи з батьками, вдосконалювати зміст, форми і методи співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї із врахуванням швидкозмінних реалій. Сьогодні педагог ЗДО – це не лише вихователь дітей, але й партнер батьків. Встановлення співпраці між ними можливе при врахуванні низки положень:

- батьки і вихователі є рівноправними партнерами у вихованні і навчанні дошкільнят;

- ідентичне розуміння вихователями і дітьми мети і завдань виховання і навчання дітей;

– надання допомоги, вияв довіри і поваги до дитини як з боку педагогів, так і з боку батьків [3, с. 27–29].

У роботі з батьками щодо розвитку творчих здібностей дошкільників вихователям доцільно використовувати нетрадиційні форми і методи роботи. Одним із таких є «відверта розмова» – групові збори, які відвідують батьки, що стикаються з ідентичними проблемами у вихованні дітей. Відповідно, батьки отримують можливість поділитися досвідом, обмінятися думками, обґрунтувати власну позицію, отримати пораду від вихователя чи інших батьків тощо. Наприклад, можуть бути організовані збори батьків, які здійснюють творчий розвиток дітей, а можуть бути збори тих батьків, які вважають пріоритетними інші напрями розвитку дитини.

У роботі з батьками доцільно також використати «аукціон ідей», на якому «продаються» корисні поради щодо розвитку творчих здібностей дітей. Ці поради можуть пропонувати як педагоги, так і батьки.

Не менш цікавою формою роботи з батьками є «педагогічна лабораторія», в межах якої батьки спільно з педагогом планують заходи із розвитку творчих здібностей дітей, упродовж року їх реалізують, а у кінці навчального року обговорюють результати заключної діагностики творчих здібностей дітей, організовують виставки сімейних робіт, оцінюють досягнення і помилки тощо.

Продуктивною і доволі популярною формою спільної взаємодії ЗДО та батьків є проєктна діяльність. Проєкти, учасниками яких є педагоги, батьки та діти, надають широкі можливості для розвитку творчих здібностей дошкільнят. Батьки при цьому виступають не лише джерелом інформації для дітей, але й помічниками для педагога. Беручи безпосередню участь в освітньому процесі, батьки збагачують власний педагогічний досвід, отримують задоволення від успіхів дитини тощо.

У процесі розвитку творчих здібностей дітей з успіхом можуть також використовуватися такі форми взаємодії педагогів і батьків, як свята, фестивалі, вернісажі, конкурси. Головне, щоб у процесі їх проведення максимально використовувалися інтерактивні методи.

Отже, взаємодія дорослих у процесі розвитку творчих здібностей дошкільнят має ґрунтуватися на низці важливих положень. А саме батьки і вихователі мають стати партнерами у вихованні та навчанні дітей. Мета їхньої діяльності має полягати у різнобічному розвитку дошкільнят тими засобами, які притаманні кожній з названих інституцій. З боку дорослих дитина має

отримувати допомогу, довіру і повагу, а також свободу діяльності. Сама ж дитина має стати активним творцем, який виявляє самостійність та ініціативу в процесі творення.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Вознюк О.В., Машталір А.М. До проблеми формування творчої особистості. *Теоретично-методологічні проблеми виховання дітей та учнівської молоді* : зб. наук. пр. Київ – Житомир : Видавництво ЖДУ, 2004. Кн. II. С. 100–103.
2. Гевко О. Розвиток творчості дітей дошкільного віку як психолого-педагогічна проблема. *Молодь і ринок*. 2016. № 8. С. 51–66.
3. Гузь В., Жейнова С., Таган Л. Організаційно-педагогічні умови ефективної взаємодії дошкільного закладу з сім'єю. *Молодь і ринок*. 2018. № 3. С. 27–30.
4. Каратаєва М. Розвиток творчої особистості дошкільника. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори – 2006», 2008. 352 с.
5. Ковалевська Н. Впровадження у роботу дошкільного навчального закладу нової форми співпраці – батьківський клуб. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 23. Ч. 2. С. 179–184.
6. Кульчицька О.І. Творчі здібності та особливості їх прояву в дитячому віці. *Обдарована дитина*. 2000. № 1. С. 10–14.

**Наталія КАЛУЖНА,  
Оксана ТЕМНИК**  
(Дрогобич)

### УПЛИВ КОНСТРУЮВАННЯ НА ПІЗНАВАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ

Актуальність дослідження конструктивної діяльності дошкільників зумовлена її можливостями щодо поєднання елементів гри, пізнання та творчої активності дітей. У період їхнього інтенсивного психічного розвитку саме конструювання є одним із важливих засобів формування цілісної особистості. Воно позитивно впливає на розвиток дрібної моторики, удосконалення мислення, мовлення, виховання вольових зусиль та ін.

Попри очевидну освітню цінність, потенціал конструювання може залишатися нереалізованим. Тому необхідно переосмислювати